

Guía de criteris de qualitat
en educació ambiental

EAR

**Educació
Ambiental
en Ruta**

CENTRE D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Document

Guia de criteris de qualitat en educació ambiental
Setembre 2018.

Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural,
Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

D.G. Prevenció d'Incendis Forestals.

Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana.

Redacció:

- Esborrany inicial redactat pel CEACV.
- Document revisat i completat amb la participació del sector de l'EA. Jornada de treball criteris de qualitat en educació ambiental. Una sessió de treball amb la participació dels actors del sector de l'educació ambiental en la Comunitat Valenciana. CEACV. Sagunt (València) 20 de juny de 2018
- Document final: CEACV, setembre 2018.
- Actualització disseny i maquetació en 2019.

Aquesta guia es va presentar durant les V JORNADES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL celebrades els dies 27, 28 i 29 de setembre de 2018 en Las Naves (València)

Índex

Pàg. 05	Presentació
Pàg. 06	Metodologia
Pàg. 07	Recomanacions per a l'ús dels criteris de qualitat en EA
Pàg. 08	Criteris de qualitat
Pàg. 08	4.1 Programes i campanyes d'educació ambiental
Pàg. 12	4.2 Equipaments i centres d'educació ambiental
Pàg. 15	4.3 Accions i activitats d'educació ambiental
Pàg. 18	4.4 Materials d'educació ambiental
Pàg. 21	4.5 Programes formatius en educació ambiental
Pàg. 24	4.6 Campanyes de comunicació d'educació ambiental
Pàg. 27	4.7 Participació i educació ambiental
Pàg. 31	4.8 Voluntariat i educació ambiental

1 Presentació

La Guia d'acció per a l'educació ambiental, Educació Ambiental en Ruta (EAR), va ser presentada formalment per la consellera d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, Hble. Elena Cebrián, i pel conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, Hble. Vicent Marzà, en un acte públic celebrat l'1 de març de 2018 en la seu del Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana (CEACV).

L'EAR determina una relació de criteris i iniciatives organitzats en dos nivells. Un es refereix a la societat que volem: conscienciada, activa i participativa. L'altre, es refereix als elements estructurals necessaris per a dur a terme els projectes en educació ambiental per a aconseguir-ho.

Els criteris vénen a ser unes recomanacions de caràcter general per a dur a terme les iniciatives que també es recullen. Algunes d'aquestes iniciatives proposen accions basades en criteris de qualitat en educació ambiental. És la finalitat d'aquest document elaborar una guia que reculla aquests criteris de qualitat, que permeten als professionals de l'educació ambiental treballar amb rigor i actualitat, i que permeta, així mateix, potenciar aquest sector.

Per a l'elaboració d'aquesta guia s'ha partit del treball realitzat en l'EAR, així com per entitats i altres administracions autonòmiques. L'equip d'educadors del CEACV ha realitzat la part tècnica de conceptualització, cerca, anàlisi i redacció. Amb la finalitat de completar i enriquir el document amb les aportacions del sector dels professionals de l'educació ambiental en la Comunitat Valenciana, es va organitzar una jornada a la qual es va convidar a participar a 40 persones procedents de 30 entitats diferents, i a la qual finalment van assistir 18 agents d'11 entitats.

Aquest és el resultat d'aquest procés, realitzat amb el desig que siga una eina útil, coneguda pels educadors ambientals de la nostra comunitat i utilitzada. Tots els que hem participat en ell, hem posat molta il·lusió, esforç i tenacitat perquè siga així.

Anna Pons Frígols

Cap de la Secció d'Activitats-Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana

D.G. Prevenció d'Incendis Forestals.

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

2 Metodología

Tractar el tema de la calidad en l'àmbit de l'educació ambiental no és senzill, tenint en compte que ens movem en un terreny on el ventall de temes que aborda l'EA es amplíssim i on existeix una gran diversitat d'entitats, professionals, agents, programes i metodologies.

La qualitat és un tema recurrent entre les persones i entitats que treballem en educació ambiental.

Sempre que tractem temes a millorar o incorporar en trobades, jornades i diverses activitats formatives, es reflexiona sobre la necessitat d'intervindre en el tema de la qualitat.

Podem trobar molts enfocaments diferents de què és qualitat en EA, probablement cadascun de nosaltres en té un en ment basat en el treball fet des dels inicis de l'elaboració de la Guia d'Acció per a l'Educació Ambiental (EAR).

Aquest és el resultat amb la participació de persones i entitats representatives del sector de l'EA en la Comunitat Valenciana.

En aquest document hem treballat els criteris des d'una perspectiva molt ampla i oberta. Hem volgut incloure-ho tot, no deixar-nos res fora.

L'organització de la guia és senzilla i tracta de recollir d'una manera pràctica i útil tots els àmbits i aspectes possibles de l'educació ambiental. Està pensada per a l'ús del professional que ha de valorar aspectes de qualitat de propostes d'informació, sensibilització, comunicació, formació i educació ambiental. Aquesta guia es pot utilitzar de manera previa a l'elaboració de la proposta, en la fase de concepció, o bé en la implementació o l'avaluació de la iniciativa.

Els criteris es presenten organitzats en una graella que recull diferents aspectes de cadascun dels àmbits tractats, i que compten amb una casella que convida a la validació de l'interès, de manera que servisquen d'eina d'avaluació.

Els objectius d'aquesta guia són:

1. Disposar d'un document sobre qualitat en educació ambiental en la Comunitat Valenciana, elaborat de forma participativa i consensuada, i amb criteris en diversos àmbits.

2. Promoure l'aplicació generalitzada dels criteris de qualitat en EA als diferents programes, accions, activitats, equipaments i materials.

3. Construir un procés d'aprenentatge col·lectiu i progressiu sobre qualitat en educació ambiental a través de les diferents trobades en els quals es desenvolupe el treball.

4. Compartir resultats.

El marc conceptual d'aquesta guia el formen el *Libro Blanco de la Educación Ambiental en España* i la *Guia d'Acció per a l'Educació Ambiental EAR*.

En l'àmbit de l'Estat Espanyol diverses administracions autonòmiques i entitats lligades al sector de l'EA han elaborat manuals de guies de criteris de qualitat. Hem utilitzat aquestes publicacions com a material de partida, a més del *Libro Blanco de la Educación Ambiental en España* i la *Guia EAR*.

3 Recomanacions per a l'ús dels criteris de

Recomanacions per a l'ús dels criteris de qualitat en EA.

El document consta de criteris de qualitat en EA distribuïts en 8 àmbits diferents. Els criteris de qualitat poden usar-se de diferents maneres, i es proposa utilitzar-los com a check-list, a manera de recordatori dels aspectes i criteris a tindre en compte en el moment de dissenyar un programa, acció o material, o com una llista per a revisar i reconduir un programa durant el seu desenvolupament.

No obstant això, pot ser de gran ajuda en moltes situacions acompanyar els criteris de qualitat amb una escala de valoració de tipus qualitatiu, que ajude a ajustar, apuntar o visualitzar de forma més precisa en quin punt es troba un determinat criteri en un programa o activitat determinats.

Les opcions proposades són les següents:

- a.** Utilitzar els criteris a manera de check-list o de llista, en aquest cas s'utilitzarien tan sols dues o tres opcions:

		validació
núm	Criteri _____ _____ _____	- Sí - No - No aplicable o no procedeix.

- b.** Utilitzar els criteris amb escala de valoració:

validació
☒ Sí ☐ No ☐ No aplicable ☐ no procedeix.

On 1 seria el grau mínim de compliment i 5 el màxim.

4

criteris de qualitat

4.1 Programes i campanyes
d'educació ambiental

4.1 Programes i campanyes d'educació ambiental

OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>1 Implica, directa o indirectament, a tots els sectors implicats, especialment a aquells que tenen major influència i responsabilitat en el problema o qüestió socioambiental amb que es treballa.</p> <p>2 Contempla el fet que els destinataris/as es poden convertir al seu torn en agents educadors.</p> <p>3 Genera confiança en la capacitat, tant individual com col·lectiva, que la població té per a intervindre en la solució o prevenció del problema.</p> <p>4 Els objectius del programa són concrets, explícits, verificables i avaluables.</p> <p>5 Els objectius del programa s'integren en el currículum escolar o el complementen.</p> <p>6 Capacita als participants per a la cerca i valoració crítica d'informació.</p> <p>7 S'estableixen relacions entre les necessitats globals i les necessitats locals.</p> <p>8 Els objectius són fàcilment verificables i avaluables.</p> <p>9 Es presenten els beneficis futurs en cas d'un desenvolupament correcte.</p> <p>10 Capacita a les persones o col·lectius per a desenvolupar per si mateixos processos que donen resposta a situacions noves i/o diferents.</p>	
RECURSOS	VALIDACIÓ
<p>11 El programa està dimensionat d'acord als recursos disponibles, els quals estan garantits.</p> <p>12 L'equip de recursos humans té la capacitat adequada per a la planificació i el desenvolupament del procés.</p> <p>13 El programa utilitza eficientment i amb criteris de sostenibilitat els recursos de què disposa.</p>	
SEGUIMENT I EVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>14 S'informa del procés i els resultats als participants, als agents implicats i/o a la societat en el seu conjunt.</p> <p>15 Integra als destinataris en l'avaluació i seguiment del programa.</p> <p>16 Disposava de dades qualitatives i quantitatives d'indicadors de situació (punt de partida) i de context (local i/o global), que són utilitzades més endavant, valorades com a indicadors d'efecte i impacte.</p> <p>17 Es disposa d'instruments d'autoavaluació interna i d'avaluació de la situació externa i de la necessitat socioambiental.</p> <p>18 Es disposa de dades quantitatives sobre les persones o entitats externes que s'havia previst que participaren des de l'inici i les que han participat finalment.</p>	

4.1 Programes i campanyes d'educació ambiental

DISSENY I REALITZACIÓ	VALIDACIÓ
<p>19 Atén a principis d'equitat, solidaritat i justícia social.</p> <p>20 Té en compte les particularitats individuals, col·lectives, culturals i locals, adaptant continguts i mitjans.</p> <p>21 El programa, les activitats proposades i la metodologia utilitzada s'adapten a les capacitats i característiques dels destinataris.</p> <p>22 Acció educativa coherent, creïble i realista dins del context del programa.</p> <p>23 Utilitza el propi exemple com a element educatiu fonamental.</p>	
PARTICIPACIÓ	VALIDACIÓ
<p>24 Promou vies transparents i fluïdes de comunicació multidireccional entre tots els agents.</p> <p>25 Es promou que els participants intervinguen en la presa de decisions sobre qüestions de gestió i/o de política ambiental.</p> <p>26 Dóna suport a la creació o enfortiment de vies de participació comunitàries com el moviment associatiu, el voluntariat, la creació de xarxes formals o informals, etc.</p> <p>27 El programa utilitza una metodologia activa, en la qual el destinatari és protagonista del seu propi aprenentatge.</p> <p>28 Existeixen mecanismes (estratègies, grups de treball, fòrums) en la seua execució que potencien el treball en xarxa, la col·laboració i la cooperació, tant a nivell intern com nivell extern. És a dir, es facilita la possibilitat d'incorporar noves sinergies amb altres entitats que ho puguen dur a terme (procés obert i dinàmic).</p>	
DIAGNOSTIC PREVI	VALIDACIÓ
<p>29 Les propostes estan relacionades amb l'entorn pròxim dels agents implicats i s'integren en la seua acció quotidiana.</p> <p>30 El programa parteix del coneixement previ dels destinataris als quals es dirigeix.</p> <p>31 Es tenen identificats els socis potencials o agents implicats en la seua execució.</p> <p>32 L'equip executor té identificades correctament experiències prèvies similars o amb finalitats semblants.</p>	
CONTINGUTS	VALIDACIÓ
<p>33 La informació és transparent, rigorosa, contrastada i actualitzada. Està pensada per al públic al que es dirigeix, a les seues necessitats i expectatives.</p> <p>34 Faciliten l'accés a informació significativa i rellevant.</p> <p>35 Inclou un grup de continguts relacionats amb aprendre a actuar, fomentant la capacitat per a afrontar problemes i respondre a necessitats reals en el context on es treballa.</p> <p>36 La flexibilitat del programa i la seua avaluació contínua permeten, si fa falta, incorporar nous continguts consensuats i desenvolupar-los de manera col·laborativa entre els agents implicats.</p>	

4.1 Programes i campanyes d'educació ambiental

ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>37 El programa planteja des del seu inici idees i propostes orientades a possibilitar la seua continuïtat.</p> <p>38 La planificació del projecte queda recollida en un document que és conegut per tots els implicats.</p>	

MISSATGES	VALIDACIÓ
<p>39 Presenta de forma ponderada diferents punts de vista sobre el tema.</p> <p>40 Existeix coherència entre el missatge i l'acció i entre les finalitats i els mitjans.</p> <p>41 Quan no existeix coherència entre els continguts abordats en el programa i el comportament o gestió ambiental dels promotors o participants, aquesta es fa explícita, es raona i es justifica adequadament, atés un principi bàsic de transparència.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>42 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>43 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

criteris de qualitat

4.2 Equipaments i centres
d'educació ambiental

4.2 Equipaments i centres

PROJECTE EDUCATIU I OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>1 Existeix un document, en el qual s'inclouen els objectius, els destinataris, les principals línies d'actuació i accions, els recursos disponibles i els sistemes d'avaluació tant interna com externa, que s'actualitza periòdicament.</p> <p>2 L'equipament està integrat en el seu entorn territorial i social i col·labora activament amb ell.</p> <p>3 Els objectius de l'equipament són coherents amb la seua realitat, l'entorn, la qüestió socioambiental plantejada i les potencialitats existents.</p> <p>4 Metodologia basada en la participació activa, en l'aprenentatge significatiu i per descobriment. Centrada en la resolució de conflictes i en el treball en equip.</p>	

PROGRAMES I RECURSOS	VALIDACIÓ
<p>5 Els programes que dissenya i oferta l'equipament responen als principis bàsics de Llibre blanc de l'Educació Ambiental a Espanya, a la metodologia i les eines de l'educació ambiental.</p> <p>6 Les activitats que es desenvolupen es recolzen en metodologies actives, dinàmiques i participatives.</p> <p>7 Els programes atenen els principis d'igualtat d'oportunitats, genere i integració i tenen en compte als potencials usuaris amb necessitats especials.</p> <p>8 Hi ha estabilitat en els programes que es desenvolupen en l'equipament.</p> <p>9 Existeixen instruments d'avaluació contínua que possibiliten la seua actualització i millora.</p> <p>10 L'equipament aposta per desenvolupar programes innovadors.</p> <p>11 Existeix també una programació conjunta amb altres equipaments, complementant l'oferta d'activitats, temàtiques i entorns en els quals dur a terme l'experiència d'educació ambiental.</p>	

EQUIP	VALIDACIÓ
<p>12 L'equip educatiu està professionalment capacitat per a desenvolupar les seues funcions i posseeix les competències adequades per a això.</p> <p>13 L'equip educatiu de l'equipament és multidisciplinari i aborda els projectes sota l'enfocament de l'intercanvi i posada en comú de coneixements.</p> <p>14 Els membres de l'equip formen part de xarxes d'educació ambiental i tenen relació amb professionals d'altres equipaments.</p> <p>15 L'equip educatiu disposa d'oportunitats i facilitats per a la seua formació contínua i reciclatge professional.</p> <p>16 L'equip educatiu és estable i té unes condicions laborals i professionals adequades al treball que desenvolupen.</p> <p>17 Existeix un organigrama a la disposició de tot l'equip amb la distribució de responsabilitats i tasques concretes per a cadascuna d'ells i elles.</p>	

4.2 Equipaments i centres

GESTIÓ	VALIDACIÓ
<p>18 Existeixen mecanismes de coordinació entre els responsables de la gestió de l'equipament i l'equip educatiu.</p> <p>19 L'equipament busca la coherència ambiental, incloent criteris educatius, de les seues instal·lacions i programes mitjançant polítiques de gestió que inclouen la incorporació en el disseny i el funcionament de mesures d'estalvi i ús eficient de recursos: aigua, energia, residus, compres verdes, materials, etc.</p> <p>20 L'equipament disposa de totes les autoritzacions legals pertinents per al desenvolupament de la seua activitat.</p> <p>21 La gestió de la qualitat està basada en criteris de rendibilitat educativa i ambiental.</p> <p>22 Es confecciona una memòria anual.</p> <p>23 Estratègies d'avaluació del procés (qualitativa) i no solament del resultat final o rendiment (quantitativa) i vinculades al compliment dels criteris de programes i campanyes.</p>	

INSTAL·LACIONS I INFRAESTRUCTURES	VALIDACIÓ
<p>24 El disseny i la planificació de l'equipament estan en sintonia amb els objectius i principis del projecte educatiu.</p> <p>25 Està en possessió de les llicències administratives que li corresponguen i complir amb la legislació vigent.</p> <p>26 Hi ha una progressiva adaptació de les instal·lacions i infraestructures, que ho necessiten, segons criteris de sostenibilitat ambiental. L'estructura arquitectònica està integrada en l'entorn, i és de baix impacte ambiental en els equipaments de nova construcció.</p> <p>27 Té espais clarament diferenciats per al desenvolupament dels treballs de l'equip pedagògic, activitats del programa, esbarjo i temps lliure, multiusos i serveis propis de la gestió interna.</p>	

INSTAL·LACIONS I INFRAESTRUCTURES	VALIDACIÓ
<p>28 L'equipament desenvolupa programes per al major nombre possible de sectors de la població.</p> <p>29 La proporció entre el nombre de destinataris per cada educador/monitor està ajustada a les característiques específiques dels destinataris i al tipus d'activitat que es desenvolupa en cada cas.</p> <p>30 Es fa una difusió adequada i una publicitat que faça arribar la informació als usuaris potencials.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>31 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>32 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

Criteris de qualitat

4.3 Accions i activitats d'educació ambiental

4.3 Accions i activitats d'educació ambiental

OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>1 Promou un sentiment de responsabilitat compartida en el problema o qüestió ambiental amb que es treballa.</p> <p>2 Afavoreix la cerca d'alternatives d'acció viables que contribuïsquen a la prevenció, la millora o solució de problemes ambientals.</p> <p>3 S'estableixen relacions entre les necessitats globals i les necessitats locals, sota el prisma de la "glocalitat".</p> <p>4 Els objectius són fàcilment verificables i avaluables.</p> <p>5 S'inclouen objectius d'educació ambiental per un món més sostenible.</p> <p>6 Incorpora objectius capacitadors sempre que siga possible.</p> <p>7 Els objectius són explícits i els destinataris els coneixen des del principi.</p>	

RECURSOS	VALIDACIÓ
<p>8 S'inclouen recursos adequats i suficients per a la realització, consecució i finalització de l'acció o activitat prevista.</p> <p>9 La creació i ús dels recursos ha de ser coherent amb els criteris de sostenibilitat.</p> <p>10 La ràtio de l'alumnat-educador és adequada</p>	

SEGUIMENT I EVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>11 Existeixen instruments per a la realització i posada en pràctica de les accions realitzades.</p>	

DISSENY I REALITZACIÓ	VALIDACIÓ
<p>12 Té en compte les particularitats individuals, col·lectives, culturals i locals, adaptant continguts i mitjans.</p> <p>13 S'assigna a una persona o grup de professionals la responsabilitat de realitzar-la.</p>	

PARTICIPACIÓ	VALIDACIÓ
<p>14 Qualsevol acció o activitat ha de promoure la participació dels diferents agents implicats.</p>	

4.3 Accions i activitats d'educació ambiental

DIAGNÒSTIC PREVI	VALIDACIÓ
<p>15 La proposta està relacionada amb l'entorn pròxim i s'integra en l'acció quotidiana dels participants.</p> <p>16 Es disposa d'informació i/o de dades (informes, estudis locals, sondejos, publicacions) sobre la situació inicial i actual que fa que es considere necessari realitzar-la.</p> <p>17 A vegades, es dóna resposta a una demanda feta explícitament per un determinat grup o més d'un grup d'agents implicats (ja siguin destinataris o no).</p>	

METODOLOGIA	VALIDACIÓ
<p>18 Presenta de forma ponderada diferents punts de vista sobre un mateix tema, encara que puguin arribar a ser contraposats.</p> <p>19 Existeix coherència i es fa explícita la relació entre el missatge i l'acció i entre les finalitats i els mitjans.</p> <p>20 Tenen formats que fomenten les dinàmiques actives i participatives, on el destinatari és l'actor i protagonista de l'activitat.</p>	

CONTINGUTS	VALIDACIÓ
<p>21 La informació és rigorosa, contrastada i actualitzada.</p> <p>22 La informació és comprensible i adaptada al públic al que es dirigeix: s'adequa al seu nivell, expectatives i necessitats.</p> <p>23 Promou el pensament crític i mou a l'acció.</p>	

ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>24 No causen impactes negatius en el medi on es desenvolupen.</p> <p>25 Les accions i activitats han de fomentar i promoure l'economia local.</p> <p>26 Les accions i activitats han de fomentar la relació afectiva amb el territori proper.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>27 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>28 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

criteris de qualitat

4.4 Materials d'educació ambiental

4.4 Materials d'educació ambiental

OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>1 Són clars i explícits.</p> <p>2 Fomenten el desenvolupament d'actituds tendents a generar consciència crítica, solucions i moure a l'acció.</p>	

EVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>3 Es disposa dels recursos necessaris per al disseny, execució i avaluació dels materials.</p> <p>4 Els materials s'han provat i s'adapten als objectius inicialment plantejats.</p> <p>5 Es coneix l'empremta ecològica que ha generat la creació dels materials.</p>	

DISSENY I FORMAT	VALIDACIÓ
<p>6 Utilitzen un llenguatge no sexista ni discriminatori de cap tipus.</p> <p>7 Utilitza materials sostenibles, coherents amb el missatge que es pretén transmetre.</p> <p>8 El material està dimensionat en relació als seus objectius.</p> <p>9 Inclou instruccions clares d'ús i per a què serveix.</p> <p>10 Identifica clarament a les entitats que col·laboren i participen en la seua elaboració.</p> <p>11 S'utilitzen formats variats sempre que siga possible.</p>	

DIAGNÒSTIC PREVI	VALIDACIÓ
<p>12 Els materials es desenvolupen a partir d'un diagnòstic previ.</p> <p>13 Responen a necessitats reals.</p>	

CONTINGUTS	VALIDACIÓ
<p>14 Utilitzen un missatge comprensible i clar, adaptat als destinataris als quals es dirigeix.</p> <p>15 La informació i dades que aporta són veraces, contrastats i actualitzats.</p> <p>16 Tenem en compte el context en el qual s'apliquen i les relacions que existeixen en aquesta realitat.</p> <p>17 Segueixen pautes i metodologies de comunicació efectives.</p> <p>18 Inclouen continguts que permeten l'adquisició de nous conceptes i capacitats, la reflexió i el canvi.</p>	

4.4 Materials d'educació ambiental

ÚS	VALIDACIÓ
<p>19 El seu ús és adequat als objectius plantejats.</p> <p>20 La utilització és adequada i accessible per als destinataris previstos.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>21 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>22 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

criteris de qualitat

4.5 Programes formatius en educació ambiental

4.5 Programes formatius en educació ambiental

OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>1 Els programes formatius persegueixen la presa de consciència cap als problemes ambientals i mouen a l'acció.</p> <p>2 Els objectius del programa formatiu estan clarament definits i els destinataris els coneixen des del principi.</p> <p>3 Els objectius són fàcilment verificables i avaluables.</p> <p>4 S'inclouen objectius d'educació ambiental per un món més sostenible.</p> <p>5 Incorpora objectius capacitadors sempre que siga possible.</p>	

RECURSOS	VALIDACIÓ
<p>6 S'utilitzen els materials didàctics adequats per a les actuacions formatives previstes.</p>	

SEGUIMENT I AVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>7 L'avaluació contínua es concep com a eina que permet redissenyar el procés formatiu al llarg del seu desenvolupament.</p> <p>8 Existeixen instruments per a l'avaluació contínua del programa.</p> <p>9 S'avaluen els costos i els rendiments de l'acció formativa, tant en els aspectes econòmics com en els ambientals i socials.</p> <p>10 En la planificació, seguiment i avaluació del programa formatiu s'utilitzen criteris consensuats de qualitat.</p>	

SEGUIMENT I AVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>11 Les estratègies formatives adopten un enfocament en el qual l'aprenentatge és significatiu.</p> <p>12 L'oferta formativa es realitza en funció de la demanda dels potencials destinataris o respon a un interès per generar iniciatives innovadores.</p> <p>13 El programa i les accions formatives estan adaptats a la realitat dels destinataris i del context en què es desenvolupen.</p> <p>14 El disseny del programa formatiu té en compte la possible heterogeneïtat del grup receptor de les accions formatives.</p> <p>15 Es tindran en compte les experiències prèvies similars.</p>	

4.5 Programes formatius en educació ambiental

CONTINGUTS	VALIDACIÓ
<p>16 S'aporten els coneixements necessaris que capaciten als destinataris per a detectar i solucionar els problemes ambientals.</p> <p>17 La flexibilitat del programa i la seua avaluació contínua permeten, si fa falta, incorporar nous continguts consensuats i desenvolupar-los en col·laboració amb els agents implicats.</p> <p>18 Els continguts utilitzen un vocabulari clar, senzill i adequat al destinatari.</p> <p>19 Els continguts estaran actualitzats i respondran a la realitat soci-econòmica de la societat.</p>	

PLANIFICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>20 El programa formatiu es planifica i desenvolupa amb un suport suficient i estable de l'entitat que ho posa en marxa.</p> <p>21 El programa formatiu s'adaptarà a les necessitats reals de la societat.</p> <p>22 Existeixen mecanismes que assegurin la difusió del programa entre els seus potencials destinataris.</p> <p>23 Es disposa dels materials didàctics i els recursos educatius necessaris per a les actuacions formatives previstes.</p>	

CRITERIA GENERALS	VALIDACIÓ
<p>24 El programa té en compte la necessària coherència entre els continguts que es transmeten i el paper que exerceixen tant l'entitat promotora com els propis formadors.</p> <p>25 S'aporten els coneixements necessaris que capaciten als destinataris per a reconèixer els problemes soci-ambientals i contribuir a la cerca de solucions, tant individual com col·lectivament.</p>	

EJECUCIÓ	VALIDACIÓ
<p>26 S'utilitzen els exemples i les bones pràctiques com a instruments formatius.</p> <p>27 Durant les accions formatives es propicien espais de reflexió i debat sobre els continguts tractats.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>28 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>29 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

criteris de qualitat

4.6 Campanyes de comunicació d'educació ambiental

4.6 Campanyes de comunicació d'educació ambiental

DIAGNÒSTIC PREVI	VALIDACIÓ
<p>1 Inclou una anàlisi de la situació socioambiental de partida, identificant amb precisió la problemàtica o qüestió ambiental sobre la qual es desenvoluparà la campanya.</p> <p>2 S'identifiquen clarament els diferents agents implicats en la temàtica tractada, el seu paper i relació i es fomenta la seua participació activa.</p> <p>3 En la fase prèvia de planificació s'estableixen de forma detallada els objectius de comunicació, destinataris, mitjans, calendari, actuacions, avaluació...</p>	

OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>4 Són clars, explícits, realistes i mesurables.</p> <p>5 Fomenten el desenvolupament de valors, actituds i comportaments tendents a generar consciència crítica i solucions.</p>	

ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>6 Existeix un programa de treball definit, clar i coordinat.</p> <p>7 L'equip que desenvolupa la campanya és independent i es coordina amb l'entitat organitzadora de forma constant.</p> <p>8 L'equip que desenvolupa la campanya compta amb la suficient experiència i formació per a poder afrontar-la amb garanties d'èxit.</p>	

METODOLOGIA	VALIDACIÓ
<p>9 La informació que es proporciona és clara, rigorosa, actualitzada i plural.</p> <p>10 L'acció de comunicació ha de ser coherent i creïble.</p> <p>11 La metodologia emprada ha de ser participativa i inclusiva.</p>	

DISSENY I FORMAT	VALIDACIÓ
<p>12 La campanya està dimensionada en relació als seus objectius i destinataris.</p> <p>13 Atén a principis d'equitat, solidaritat, justícia social i igualtat.</p> <p>14 La campanya disposa de suficients recursos per al seu desenvolupament, i aquests són emprats de forma eficient i amb criteris de sostenibilitat.</p> <p>15 Es busca i valora una diversitat de mitjans per a les transmissió del missatge.</p> <p>16 Diversos sectors i agents participen en la definició del programa.</p>	

4.6 Campanyes de comunicació d'educació ambiental

CONTINGUTS	VALIDACIÓ
<p>17 La informació i dades que aporta són veraces, transparents, contrastats i actualitzats.</p> <p>18 La campanya facilita vies per a accedir a informacions més completes i aporta les fonts d'informació emprades.</p>	

ACTIVITATS/ACCIONS	VALIDACIÓ
<p>19 Les accions a realitzar s'ajusten als objectius del programa.</p>	

MISSATGES	VALIDACIÓ
<p>20 El missatge que es pretén transmetre és clar i comprensible especialment per als destinataris previstos.</p> <p>21 Existeix coherència entre la gestió ambiental real del programa de comunicació i els missatges que es decideixen comunicar.</p> <p>22 Els missatges inclouen recomanacions per a incorporar bones pràctiques o comportaments en els destinataris.</p>	

XARXES DE COMUNICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>23 Es fomenta l'establiment de xarxes de comunicació de forma prioritària entre totes les parts immerses en el desenvolupament de la campanya.</p> <p>24 Existeixen canals perquè els destinataris aporten idees, propostes, punts de vista, opinions... sobre el problema ambiental tractat en la campanya.</p>	

SEGUIMENT I AVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>25 Existeixen instruments de seguiment continu de la campanya, de manera que els resultats s'incorporen al seu disseny i execució.</p> <p>26 Existeix una avaluació de l'impacte socioambiental aconseguit i els seus efectes sobre el problema o qüestió de partida.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>27 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>28 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

criteris de qualitat

4.7 Participació i educació ambiental

4.7 Participació i educació ambiental

DIAGNÒSTIC PREVI	VALIDACIÓ
<p>1 Inclou una anàlisi de la situació socioambiental de partida, identificant amb precisió tots els aspectes rellevants per al desenvolupament del projecte.</p> <p>2 S'identifiquen els actors implicats i s'estableixen acords base previs entre els diferents actors implicats en el procés.</p> <p>3 Les regles del procés de participació són clares, comprensibles i transparents.</p> <p>4 S'utilitzen diverses fonts per al desenvolupament del diagnòstic, fomentant-se la multidisciplinarietat.</p>	

OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>5 Són clars, explícits, mesurables i auditable.</p> <p>6 Els objectius estan adaptats a l'entorn i als participants en el procés.</p> <p>7 Existeixen objectius orientats a obtenir documents amb resultats o conclusions que siguin útils com a eines per a les diferents participants en el procés (documents de treball).</p>	

ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>8 Tots els actors tenen igual capacitat i oportunitats per a aportar les seues postures durant qualsevol fase del procés.</p> <p>9 L'equip dinamitzador és independent i es coordina amb l'entitat convocant de forma constant.</p> <p>10 Es fomenta l'adopció d'acords entre totes les parts.</p>	

METODOLOGIA	VALIDACIÓ
<p>11 La metodologia de treball és coneguda, clara i acceptada per tots els participants implicats en el programa i es coordina de forma adequada.</p> <p>12 La metodologia permet la incorporació de nous paràmetres no previstos inicialment el diagnòstic.</p> <p>13 En el procés s'inclouen instruments d'informació, comunicació, capacitació i investigació.</p> <p>14 Durant tot el procés la informació que es proporciona és clara, rigorosa, actualitzada i plural i els actors la reben amb el temps suficient per a valorar-la.</p> <p>15 La metodologia permet la incorporació de nous paràmetres no previstos inicialment el diagnòstic.</p> <p>16 Es permet l'intercanvi d'idees entre totes les parts.</p> <p>17 Els resultats finals són compartits per totes les parts, i s'argumenten totes les decisions preses.</p> <p>18 Les funcions, objectius, durada, cronograma de treball i altres aspectes de ritme de treball són plenament coneguts, consensuats i respectats per totes la parteixes participants.</p> <p>19 La metodologia emprada és adequada a les característiques dels participants, entorn socioambiental en el qual es treballa i els objectius plantejats.</p>	

4.7 Participació i educació ambiental

DESTINATARIS	VALIDACIÓ
<p>20 La participació s'obri al màxim possible d'actors implicats d'una forma o una altra en el procés.</p> <p>21 Els participants tenen capacitat de decisió.</p>	

RECURS / EQUIP	VALIDACIÓ
<p>22 La campanya disposa de suficients recursos per a garantir el seu desenvolupament, i aquests són emprats de forma eficient i amb criteris de sostenibilitat.</p> <p>23 L'equip que desenvolupa el procés compta amb la suficient experiència i formació per a poder afrontar-ho amb garanties d'èxit i és de caràcter pluridisciplinar.</p> <p>24 L'equip que dinamitza el procés transmet de forma comprensible els missatges de tots els actors i integra les diferents aportacions generades durant el procés de participació en la presa de decisions final.</p> <p>25 Existeixen els mecanismes i vies per a permetre la participació de tots els sectors involucrats, la pluralitat d'idees, i es fomenta la seua participació activa.</p>	

ACTIVITATS	VALIDACIÓ
<p>26 Les accions o activitats a realitzar s'ajusten als objectius del programa.</p> <p>27 Les accions o activitats a realitzar són accessibles i motivadores per als participants en el programa.</p> <p>28 Es tenen en compte els resultats del procés per a la presa de decisions i implementació d'accions.</p> <p>29 Les accions que es deriven del procés hauran de ser ajustades als objectius inicialment plantejats.</p>	

XARXES DE COMUNICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>30 Es fomenta l'establiment de xarxes de comunicació de forma prioritària entre totes les parts immerses en el desenvolupament de la campanya.</p> <p>31 S'estableixen els mecanismes necessaris perquè els participants continuen treballant en xarxa en la part de seguiment del programa.</p> <p>32 Els participants coneixen les vies de comunicació i interrelació del procés i interactuen de forma activa amb la resta d'actors i ofereixen les seues aportacions per al seu desenvolupament.</p> <p>33 Existeix un compromís entre els diferents actors per a difondre els acords aconseguits.</p>	

4.7 Participació i educació ambiental

SEGUIMENT I AVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>34 El programa disposa d'un pla d'avaluació contínua (que permeti detectar, al més prompte possible, demandes, manques, necessitats no previstes, per a poder reaccionar amb rapidesa amb iniciatives adequades) i dels recursos necessaris per a dur-lo a terme.</p> <p>35 Els indicadors utilitzats són transparents i coneguts per totes les parts del programa.</p> <p>36 El pla d'avaluació és comunicat i conegut per totes les parts del programa.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>37 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>38 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

criteris de qualitat

4.8 Voluntariat i educació ambiental

4.8 Voluntariat i educació ambiental

DIAGNÒSTIC PREVI	VALIDACIÓ
<p>1 El programa compta amb el suport dels interlocutors necessaris en l'àmbit social i geogràfic en el qual es desenvoluparà.</p> <p>2 Inclou una anàlisi de la situació socioambiental de partida, identificant amb precisió tots els aspectes rellevants per al desenvolupament del projecte.</p>	

OBJECTIUS	VALIDACIÓ
<p>3 Són clars, explícits, mesurables i auditable.</p> <p>4 Els objectius estan adaptats a l'entorn i als participants en el procés.</p>	

ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>5 Es desenvolupa un procés de formació/capacitació per als participants (voluntaris) en el programa.</p> <p>6 Existeixen canals de comunicació entre les parts que desenvolupen el programa.</p> <p>7 Es té previst un pla de possibles incidències en el desenvolupament de la campanya.</p>	

PROGRAMA	VALIDACIÓ
<p>8 A l'inici i durant tot el programa s'inclouen instruments d'informació, comunicació i capacitació.</p> <p>9 Durant tot el programa la informació que es proporciona és clara, rigorosa, actualitzada i plural.</p>	

METODOLOGIA	VALIDACIÓ
<p>10 La metodologia de treball és coneguda, clara i acceptada per tots els participants implicats en el programa i es coordina de forma adequada.</p> <p>11 La durada, cronograma de treball i altres aspectes de ritme de treball són plenament coneguts per totes la parts participants.</p> <p>12 La metodologia permet la incorporació de nous paràmetres no previstos inicialment el diagnòstic.</p> <p>13 Es permet l'intercanvi d'idees entre totes les parts.</p> <p>14 La metodologia emprada és adequada a les característiques dels participants, entorn socioambiental en el qual es treballa i els objectius plantejats.</p>	

4.8 Voluntariat i educació ambiental

RECURSOS	VALIDACIÓ
<p>15 La campanya disposa de suficients recursos per al seu desenvolupament, i aquests són emprats de forma eficient i amb criteris de sostenibilitat.</p> <p>16 Es disposa de les assegurances obligatòries per al voluntariat.</p>	

EQUIP	VALIDACIÓ
<p>17 L'equip que desenvolupa el programa compta amb la suficient experiència i formació per a poder afrontar-lo amb garanties d'èxit.</p>	

ACTIVITATS	VALIDACIÓ
<p>18 Les accions o activitats a realitzar s'ajusten als objectius del programa.</p> <p>19 Les accions o activitats a realitzar són accessibles i motivadores per als participants en el programa.</p>	

XARXES DE COMUNICACIÓ	VALIDACIÓ
<p>20 Es fomenta l'establiment de xarxes de comunicació de forma prioritària entre totes les parts immerses en el desenvolupament de la campanya.</p> <p>21 Existeixen canals per a què els destinataris aporten idees, propostes, punts de vista, opinions, etc. sobre el problema ambiental tractat en la campanya.</p> <p>22 S'estableixen els mecanismes necessaris per a què els participants continuen treballant en xarxa en la part de seguiment del programa.</p>	

SEGUIMENT I AVALUACIÓ	VALIDACIÓ
<p>23 El programa disposa d'un pla d'avaluació i dels recursos necessaris per a dur-lo a terme.</p> <p>24 Els indicadors utilitzats són transparents i coneguts per totes les parts del programa.</p> <p>25 El pla d'avaluació és comunicat i conegut per totes les parts del programa.</p>	

ODS	VALIDACIÓ
<p>26 Els ODS són una referència en la preparació de qualsevol iniciativa.</p> <p>27 La iniciativa es vincula amb metes dels ODS.</p>	

**CENTRE D'EDUCACIÓ
AMBIENTAL**

DE LA COMUNITAT VALENCIANA